

БЪЛГАРСКА ВЕТРОЕНЕРГИЙНА АСОЦИАЦИЯ
ЕИК 175924617
+359 2 4833820; + 359 88 920 68 22
INFO@BGWEA.EU
WWW.BGWEA.EU
УЛ. ХРИСТО БЕЛЧЕВ 21, ЕТ. 4, СТАЯ 414
СОФИЯ 1000

ДО:

Г-Н РАДОСЛАВ РИБАРСКИ

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯ ПО ЕНЕРГЕТИКА

ОТНОСНО: ПРЕДЛОЖЕНИЯ ПО ЗАКОНОПРОЕКТ ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ЕНЕРГЕТИКАТА СИГНАТУРА 47-254-01-62

Уважаеми г-н Рибарски,

Българска ветроенергийна асоциация (БГВЕА) е представителна организация за сектор вятърна енергия в страната, която обединява мнозинството от фирмите, активни в сектора, в това число и инвеститори в проекти за производство на електроенергия от вятър. Членовете на БГВЕА формират съществен дял от общата инсталирана мощност на вятърна енергия в България. Основните насоки, в които работи активно асоциацията, са развитие на законодателната и регулаторната рамка с цел създаване на благоприятна бизнес и инвестиционна среда.

БГВЕА изразява категорично несъгласие с предложението Законопроект за изменение и допълнение на Закона за енергетиката (ЗИД на ЗЕ), внесен от народните представители Тошко Йорданов, Александър Александров и Момчил Иванов, сигнатура 47-254-01-62 .

Многократните изменения на пазарния модел от 2010г. до настоящия момент се отразиха силно негативно върху опериращите вятърни централи. Инвестициите в съществуващите вятърни паркове са базирани на регулаторния режим, действащ в момента на осъществяване на съответната инвестиция и осигуряващ предвидимост на приходите на инвеститорите за определен период от време. Промяната на насърчаване пряко и непосредствено повлия върху инвеститорските очаквания и отношенията им с кредитиращите ги институции. През годините производителите срещаха честа

неравнопоставеност на доходността при смяна на пазарния модел и нормативно регламентирания такъв при извършване на инвестицията. Пример в това отношение е промяната на режима от Договори за изкупуване на енергия по преференциални цени към Договори за премия през 2018г., който не заложи механизъм за справедлива компенсация в случаите на чувствително отклонение между прогнозираната и пазарната цена, както и за гарантиране еквивалентност на приходите.

Действащата към момента схема за подпомагане на ВЕИ производителите чрез договори за премия изложи производителите едновременно на регулаторен и пазарен риск, който значително увеличи непредвидимостта и нестабилността на приходите им. Производителите на вятърна енергия бяха засегнати от изключително ниските цени на електроенергията през 2020г., предизвикани от извънредната ситуация във връзка с избухването на пандемия от COVID-19. Тенденцията за значително понижение на пазарната цена под определената от Регулатора прогнозна пазарна цена (ППЦ) доведе до чувствително и трайно намаляване на доходите, а оттам и до влошаване на финансовото състояние на част от производителите. Към онзи момент и в следствие на множеството непредвидени разходи и такси, въведени ретроактивно през годините, вятърните производители не разполагаха с буфери, които да им позволят да преминат през тези неблагоприятни обстоятелства. В тази ситуация държавата не предприе стъпки да компенсира производителите, които бяха неблагоприятно засегнати от пазарната ситуация, като доходите им бяха значително по-ниски от преференциалната тарифа. В следствие на това, на голяма част от производителите се наложи да преминат към договори с фиксирани цени, за да се предпазят от евентуални подобни рискове в бъдещ период.

При промяна на пазарните цени през 2021г., се създадоха предпоставки Регулатора да измени в средата на регулаторния период прогнозната пазарна цена за ВЕИ производителите, като я увеличи със 147% спрямо ППЦ за вятърна енергия за предишния регулаторен период. Макар да се ползват със същата схема на подпомагане, тази промяна не засегна производителите от високоефективно комбинирано производство, което е доказателство за дискриминация спрямо ВЕИ производителите. Изменението на ценовото решение на КЕВР, засягащо само ВЕИ производителите с договори за премии, прието на 01.01.2022 г. , на практика отне премиите на производителите на вятърна енергия, като в последствие приходите им се формираха единствено от реализираната енергия на свободен пазар. Значителна част от вятърните производители обаче, в опитите си да сведат до минимум пазарния риск, продават енергията си по дългосрочни договори на фиксирана цена, близка до ППЦ от 114.76 лв./MWh (определена с Решение № Ц-27 от 01.07.2021). Отнемането на премиите доведе до загуба от около 40% от доходите на тази група производители.

Посредством настоящия текст на ЗИД на ЗЕ предложената промяна на схемата за подпомагане ще внесе пореден трус в доходността на ВЕИ производителите. На първо място производителите ще бъдат лишени от възможността да компенсират на пазар загубите от изминалите периоди, като същевременно редица специфични моменти и вече поети търговски ангажименти остават неадресирани в предложенията, а именно:

- 1) Предложеният текст на ЗИД на ЗЕ не разграничава производителите, които имат подписани дългосрочни договори за продажба на електроенергия по фиксирани цени, и съответно постигат цена, значително по-ниска от тази, която би била постижима в бъдещи периоди на пазарен сегмент „Ден напред“. Фиксираните цени по дългосрочни договори, освен това, варират значително предвид момента на тяхното сключване. ЗИД на ЗЕ не регламентира начина, по който ще се изчислява вноската във ФСЕС за тази група производители. Настоящите текстове могат да имат противоречиво тълкуване – или че тези производители не дължат вноската във ФСЕС, тъй като не продават енергията си директно на пазарен сегмент „Ден напред“, или че ще са задължени да заплатят вноската на база на теоретично постигната цена на пазарен сегмент „Ден напред“, която ще е прекомерно висока спрямо действително реализирания им доход от продажба на електроенергия. Налагането на допълнителен разход на тази група производители, която продават продукцията си на цена, значително по-ниска от пазарен сегмент „Ден напред“, би означавало лавина от фалити за тези производители.

Така разписаният текст насочва ВЕИ производителите към продажба на електроенергията на пазарен сегмент „Ден напред“, което е в ущърб на интереса на потребителите на електроенергия да закупват електроенергията си дългосрочно на по-конкурентни цени. Освен това, голяма част от производителите са задължени от финансиращите ги институции да продават електроенергията си дългосрочно с цел предвидимост и управление на паричния поток. В тази връзка **настояваме да бъде предвидено справедливо третиране за производителите, които продават електроенергията си по дългосрочни договори на фиксирани цени.**

- 2) Предвидената в ЗИД на ЗЕ вноската във ФСЕС не отчита редица разходи за ВЕИ, които не са предвидени при изчисленията на преференциалната тарифа към момента на въвеждане в експлоатация на ВЕИ централите.

Поредица от законодателни и регулаторни решения, последващи определянето на преференциалната цена, съществено измениха икономическите условия за производителите на енергия от вятър – създадоха се нови, непредвидени при планирането, финансирането и

извършването на инвестициите, значителни разходи, представляващи 20-25% от брутния приход, които следва да бъдат отчетени при определяне на вноските във ФСЕС по предлагания нов механизъм за компенсация. Тези разходи са както следва:

- 5% вноска към Фонд Сигурност на електроенергийната система (ФСЕС), въведена като временна мярка през 2016г. за компенсиране на дефицита в НЕК;
- разходи за балансиране, които са сред най-високите в ЕС и варират между 20 и 40 лева;
- цена за достъп от 5.24 лв. на производителите на електроенергия от вятър – спорна и дискриминативна по своя характер такса, чийто размер е по-висок за производителите от вятър и слънце.

Кумулативният ефект на приетите мерки доведе до значително по-сериозно негативно отражение върху инвестициите във вятърни централи и загуба на доход от 40-50 лева за тези производители.

В тази връзка **предложението на БГВЕА е при определянето размера на допълнителната вноска към ФСЕС горепосочените разходи на производителите да бъдат отчетени и съответно намалени от дължимата вноска.** Считаме, че гарантираният доход на производителите трябва да включва исторически определената преференциална цена, както и в последствие ретроактивно въведените разходи, изброени по-горе.

- 3) **В текста на ЗИД на ЗЕ следва да бъде ясно разписано, че вноската и компенсацията от ФСЕС се дължат до достигане на определеното нетно специфично производство, за което се дължи премия, и което е определено в индивидуалните договори за премия на всеки производител**

- 4) Възможност за прекратяване на договорите с ФСЕС

Считаме, че би било справедливо и в рамките на добрите практики, гарант за стабилна инвестиционна среда, при подобно поредно и значително изменение на режима на подпомагане и предвид поетите вече търговски ангажименти от ВЕИ производителите, базиращи се на настоящия режим на подпомагане чрез договори за премия, да се даде възможност на производителите да прекратят договорите си за премия и да не подлежат на подпомагане с премия и компенсация. Това би им дало възможност да изпълнят поетите търговски ангажименти и да управляват пазарния си риск.

Едностранното налагане на допълнителни задължения без възможност за прекратяване на търговски договори противоречи на чл. 19 от Конституцията на Република България и чл. 10 от

Енергийната Харта. Държавата е в правото си да изисква плащания от производителите, но само доколкото те желаят да получават компенсации или държавно подпомагане. Противоконституционно е да се ограничава изборът на икономическите оператори да работят изцяло на пазарен принцип или да се ползват от подкрепата на държавата, което от своя страна би могло да се обвърже с допълнителни разходи. **При промяна на преференциалния режим, производителят следва да има право на избор – да продължи договора си по новия модел и да получава определената преференциална цена или да прекрати договорните си отношения с ФСЕС и да реализира енергията си на свободен пазар, като понесе изцяло пазарния риск без да търси подкрепа или компенсация от страна на държавата.**

БГВЕА счита, че промените предвидени в ЗИД на ЗЕ предполагат значителна промяна в секторните взаимоотношения на търговските участници, които биха допринесли за дългосрочните цели за декарбонизация и енергийна независимост. Това налага да се предвиди необходимото време за широка консултация с всички заинтересовани страни, да се обоснове икономическата целесъобразност на предложените промени и да се оцени въздействието им върху търговските участници. Ощетени от предлаганите промени ще бъдат предимно вятърните производители, които биха спомогнали за намаляване на цената на електроенергията в страната и постигане на енергиен баланс в комбинация с другите ВЕИ технологии. В този смисъл, считаме предложенията за дискриминативни към посочената група производители.

Настояваме коментарите и предложенията ни да бъдат взети предвид и отразени в текстовете на ЗИД на ЗЕ с оглед справедливото третиране на производителите на електроенергия от вятър и съобразяване с икономическите реалности и поетите търговски ангажменти.

С уважение,

Миглена Стоилова

Председател на Надзорния съвет на БГВЕА